



cireretes, tomates, albergínies blanca i morada, melons, blat de moro dolç i les primeres síndries.

En el cas de llegums com cigrons, fesols i lleties les assequem i guardem pel consum de l'any, i una part per a les properes sembrades.

Abans d'endreçar-les als pots o coixineres, un bon remei per prevenir el desenvolupament del corcó és **congelar les llavors durant 48 hores** en petites quantitats dins bossetes de plàstic.

És hora també de collir les cebes de servir. Un cop arrencades i per garantir-ne un bon assecatge, les estenem a cobert en un lloc sec i enlairades del terra damunt d'una estructura feta amb tela metàl·lica. En aquesta mateixa línia de productes de servir, arriba el torn a les tomates de penjar: quan trenquen el color, és a dir, passen del verd al taronja, en tallem els ramells sencers i els pengem en

un indret fosc, sec i airejat on es conserven fins ben bé la primavera següent.

L'estiu també és l'estació de les sucoses i dolces fruites. Les gaudim especialment quan les mengem fresques, acabades de collir, però també en reservem per a l'elaboració de confitures i mermelades. Més o menys en aquest ordre collim cireres, albercocs, nespres, peres, pomes, prunes, figues, raïms, avellanes, nous, magranes, codonys, caquis i nesples. **La gran majoria les agafem quan trenquen el color, perquè els ocells no se'ns avancin picant el fruit**, i tot seguit les col·loquem en caixes acotxadades amb palla on acabaran de madurar.

Tasques diverses

La feina diària de recol·lecta d'hortalisses i fruits no ens ha de fer oblidar d'una imprescindible en aquesta estació d'eixut: el reg. Disposar d'un sistema de reg eficient garanteix l'aportació d'aigua necessària i, alhora, l'estalvi d'aquest bé escàs i valuós. Després de provar diferents sistemes, **ens hem decantat pel reg d'exsudació**, sistema que mitjançant un tub porós exsuda aigua i proporciona una elevada uniformitat d'emissió que crea una humitat contínua i ampla en tota la longitud de la rega. D'aquesta manera hem pogut reservar la feixuga regadora només per a determinades regades, com abans de la sembra o per a plantes aïllades o amb algun requeriment especial. També usem la motxilla que polvoritza aigua per humitejar suaument les safates acabades de sembrar sense endur-nos les llavors o el substrat que les cobreix.

Tot i així, per mantenir el terreny humit i estalviar aigua posem acotxadats de palla i restes de triturats al voltant de la majoria de cultius, en especial dels que tenen més necessitat de líquid com maduixeres, mongeteres, pebroteres, albergínies, carbassones, etc. L'acotxadat ens ajuda també a evitar durant un cert temps la germinació d'altres herbes.

Les hores de més calor de l'estiu les aprofitem per a les feines que es poden fer a l'ombra com netejar i trenar els alls, enforçar cebes, etc.

Una altra feina laboriosa és preparar estructures amb canyes perquè les varietats enfiladisses de mongetes de mata alta del ganxet, perona, del Carme i els cogombres es puguin enfilejar amb comoditat. Perquè es man-



RECOL·LECTA DE LLAVORS

A l'estiu també hem de destinar una part del temps a recol·lectar llavors per a les properes anyades. Per garantir una bona qualitat de les llavors, deixem madurar al màxim a la planta els fruits més sans, vigorosos i que millor mantenen les característiques organolèptiques de forma, color i gust de cada varietat.

Cogombres, carbassons, carbasses, síndries i melons. Recol·lectem el fruit quan la planta s'ha assecat i els deixem en un lloc sec i fresc durant dos o tres setmanes abans d'extreure'n les llavors perquè a l'interior del fruit les llavors continuen nodrint-se i, per tant, augmentant la seva qualitat germinativa.

Albergínies. Les recollim quan notem la pell dura i han agafat tonalitat marró. Pastanagues, apis i julivert. Quan els poms florals canvien de color verd a marró, és la senyal que les granes ja són madures i es poden recollir.

Mongetes i cigrons. Quan les tavelles es marceixen i agafen un to marronós és el moment d'arrencar les plantes senceres i estendre-les perquè s'acabin d'assecar.

Tomates. Seleccionem per a l'obtenció de llavors les millors tomates de la primera o de la segona floració.

Cebes, porros i alls. Recol·lectem quan la tija i la flor s'enfosqueixen. Tallem la part floral amb un tros de tija per poder fer rams que posem dins sacs de paper i els pengem. Aquest tipus de llavors tenen una longevitat màxima d'entre un i dos anys. En el cas dels alls la reproducció no la fem a través de llavors sinó amb la selecció dels millors grans de les millors cabeces.



El sistema tradicional per guardar les cebes és fer forcats: un cop seca la tija traiem la capa exterior de la ceba perquè quedi ben neta, tallem les arrels arran i la tija a uns 15 centímetres. Preparam un cordill doble penjat en un lloc de fàcil treure i anem entrelligant les cebes passant la tija al voltant del cordill per sota la ceba, una per una formant el forcat fins que la seva mida i pes no siguin excessius. Després les guardem penjades en un lloc sec, fresc i fosc per evitar que grillin prematurament.



Per trenar els alls cal que la tija estigui seca; tallem les arrels sense arrancar-les massa i la tija a uns 25 centímetres. Després, traiem la primera pellofa de la cabeça perquè l'all quedi ben net. Agafem les dues primeres cabeces i les entrecruem per les tiges, tot seguit, afegim una tercera i ja tenim l'inici d'una trena, anem afegint cabeces i trenant amb cada una.

tinguin drets quan van carregats de fruits, **lliguem a petites canyes els pebrots, les albergínies i els bitxos.**

Una de les tasques principals per a la producció hortícola és mantenir l'entorn immediat de les hortalisses net d'altra vegetació que pugui dificultar o

entorpir-ne el creixement. Per estalviar feina combinem diferents tècniques:

- Mantenim el sòl ocupat amb sembres d'adobs verds que tallem regularment incorporant-los al terra.
- Protegim els cultius amb acotxats.
- Tallem les plantes abans de la producció de sements.
- Utilitzem adobs ben descom-

postos i lliures de llavors.

- Fem regularment falses sembres.
- Sembrem en fileres per facilitar la cavada amb eines com l'aixada, l'escardador, l'aixada de roda o el motocultor.
- Utilitzem sistemes de reg concentrat evitant hidratar els espais lliures entre regues.

L'ecosistema a l'hort

A l'estiu l'ecosistema reflecteix el mateix grau de riquesa que tenim a l'hort. La vegetació, en general, arriba o ha arribat al seu límit de productivitat fotosintètica aconduïda cap a una gran productivitat reproductora, primer de flors i després de fruits i llavors.

La biomassa animal assoleix també els seus valors més alts en aquesta època de l'any a partir de la incorporació al sistema de tots els juvenils obtinguts en aquesta etapa de frenesí reproductiu. A partir d'aquí i de cara a l'hivern, bona part d'aquesta biomassa retornarà a l'ecosistema en les despulles i pèrdues metabòliques derivades de la seva circulació per la xarxa tròfica.

Nosaltres, espectadors privilegiats d'aquest procés a l'hort, podem aprofitar per aprofundir en aquest coneixement i prendre'n més consciència.

APRENDRE A MIRAR FLORA I FAUNA

Una excel·lent manera de gaudir i, alhora, compartir aquest reconeixement a la biodiversitat de l'ecosistema és organitzar jornades col·lectives d'identificació d'espècies. Podem organitzar col·lectivament algun bioblitz, és a dir, un esdeveniment participatiu amb l'objectiu d'identificar la fauna o flora d'un lloc determinat. Un saber que ens ajudarà a entendre la funcionalitat ecològica dels individus concurrents al nostre hort i al seu entorn.

En la mesura que anem descobrint qualitativament i quantitativament la riquesa de la biodiversitat de l'ecosistema que estem construint, ens serà més fàcil anar a l'hort amb aquesta nova mirada inclusiva d'éssers decidits a viure harmònicament amb la resta de la natura, de la qual, per altra banda, mai deixarem de formar-ne part. En realitat, es tracta d'assumir el canvi de paradigma que significa parlar d'un hort biològic, és a dir, un hort que juntament amb el tractament ecològic inclou la comprensió de formar-ne part



>> Bufaforats d'ales transparents

i de contribuir a construir un ecosistema obert a la suma i interacció dels elements, així com la percepció de la complexitat com a objectiu.

Una diada de portes obertes, amb la participació d'especialistes temàtics ens permetrà identificar veïns del nostre hort i conèixer-ne les seves característiques més remarcables.

LA RIQUESA DE LES ARVENSES

Entre tots els participants podem descobrir i intercanviar les utilitats insospitades de la vegetació adventícia que ens envolta. Més enllà de la seva funcionalitat ecosistèmica i estètica podem recuperar les propietats gastronòmiques de moltes plantes.

Mica en mica, **nosaltres hem afegit a la nostra recol·lecta culinària moltes de les herbes que neixen espontànies entre les nostres verdures.** Hem enriquit els nostres



LA VERSATILITAT DELS BLETS

De plantes tan abundants a l'hort com el blet punxent (*Amaranthus retroflexus*) i el blet blanc (*Chenopodium album*) n'aprofitem les fulles ben tendres. El blet blanc, per exemple, una planta que ja al paleolític els humans menjaven i traginaven, és especialment interessant perquè a més de ser una font alimentària notable per als petits moixons, un botànic va comptar 72.450 llavors en un sol blet, se'n poden menjar les fulles en amanides o cuites com si fossin espinacs, les inflorescències tendres talment espàrrecs i de les granes se'n pot fer farina.

plats al mateix temps que hem après a veure aquest tipus de plantes amb altres ulls.

Les flors de la jonça (*Aphyllanthes monspeliensis*), abundants als marges de l'hort, **blavegen les nostres amanides**, els pètals de rosella (*Papaver rhoeas*) hi aporten vermell, l'orenga aromatitza pizzes, pans i coques, el fonoll (*Foeniculum vulgare*) dona un toc anisat als plats de peix, i els panets dels fruits immadurs de les malves (*Malva sylvestris*) ens serveixen per entretenir la gana abans de dinar. Mengem flors i fulles dels ninois (*Lamium amplexicaule*), una espècie que neix generosament entre les hortalisses, així com les agulles de pastor (*Scandix pecten-veneris*), els colitxos (*Silene vulgaris*) o les flors de la mostassa blanca (*Sinapsis alba*).

Hem après a menjar com a verdura les fulles de nombroses plantes espontànies de l'hort: lletissons d'hort (*Sonchus oleraceus*), plantatge de fulla estreta (*Plantago lanceolata*), barretets (*Umbilicus rupestres*), borrajta (*Borago officinalis*), dent de lleó (*Taraxacum officinale*), agrella (*Oxalis* sp) i fins i tot les de morella roquera (*Parietària officinalis*) i, cuites, les de llengua de bou (*Rumex obtusifolius*) o de ravenissa blanca (*Diploaxis eruroides*).

Redescobrir les virtuts dels brots tendres de la verdolaga (*Portulaca oleracea*) ha estat un altre dels grans encerts d'aquesta nova disposició de cara a la vegetació que ens acompanya.

Abella de la mel. Dibuix de Blanca Martí de Ahumada



>> Xysticus



>> Aranya tigre



>> Marieta

CUQUES PER PARAR UN TREN!

Altres veïns de l'hort que és bonic i convenient conèixer són els invertebrats. A l'estiu, la seva època daurada, n'és el moment més adequat. El seu coneixement ens permetrà sentir-nos-hi més còmodes, alhora facilita la tasca de gestionar la productivitat hortícola a partir del coneixement dels elements que hi interactuen.

Agrair la companyia present en un hort proporciona un estat d'ànim molt diferent al d'anar-hi sempre armat, físicament i psicològicament, en un constant i delirant combat contra tot allò que es mou.

Al nostre hort n'hem identificat prop d'una vintena d'espècies. Entre elles el licòsid (*Pardosa hortensis*), que corre pel terra a la recerca de preses, l'espectacular aranya tigre (*Argiope bruennichi*) teixint espectaculars teranyines circulars entre les bardisses o la petita aranya saltadora (*Carrhotus xanthogramma*), oculta entre les fulles assolellades de l'hort, atenta als possibles visitants.

LES ATRACTIVES I FITÒFAGUES PAPALLONES

Una de les jornades especialment atractives és la identificació de papallones per la pròpia bellesa dels personatges però també perquè com a espècies fitòfagues que són, especialment en els seus estadis larvaris, el seu coneixement ens permet gestionar millor possibles perjudicis a les plantes de l'hort.

Per posar alguns exemples, al nostre hort veiem sovint la papallona de vellut (*Nymphales antiopa*) i la papallona de l'arboç (*Charaxes jasius*) absorbint els suc de la fruita macada, un cop que per altres causes comença a agafar aquell característic color marró producte de l'acció oxidant de diversos enzims. Coneixent-les podem estar tranquils perquè sabem que les seves larves només s'alimenten de fulles de salzes i d'arboç respectivament.

Moltes blavetes venen a beure aigua del sistema de reg, mentre als basals, els mascles, absorbeixen les sals necessàries per madurar l'esperma. La blaveta lluent (*Lysandra bellargus*) és la que més abunda. Altres presències destacades són la zigena (*Zygaena fausta*), el paó de dia (*Aglais io*), que pon a les ortigues perquè les seves erugues mengen ortigues, la papallona atalanta (*Vanessa atalanta*), també amant de la fruita podrida, i l'aristocràtica papallona reina (*Papilio machaon*) libant amb distinció les flors de la sàlvia.

Diferentment, ens caldrà estar molt atents a la presència de la papallona blanca de la col (*Pieris brassicae*) perquè les seves postes a cols i bròquils podrien fer-nos perdre bona part de la producció d'aquestes hortalisses.

ARANYES I OCELLS

Amb l'ajuda d'un especialista, en aquest cas indispensable per la complexitat d'identificació d'aquest grup d'animals, **ens sorprendrem de la diversitat d'aràcnids que poblen un hort ben tractat**, imprescindibles amb la seva constant activitat depredadora per mantenir l'equilibri entre les diferents formes vivents d'un ecosistema i pel correcte funcionament de tota xarxa tròfica.

També la identificació d'ocells a través dels cants és una pràctica molt agraiada perquè posa l'èmfasi en un sentit que a vegades oblidem d'emportar-nos a l'hort com és l'oïda, i perquè ens permet conversar amb ells mentre mantenim la nostra atenció posada en les tasques hortícoles.

La repetició d'aquestes jornades d'identificació en diferents anys esdevé a més un excel·lent termòmetre del que passa al nostre hàbitat, de manera que ens permet detectar amb antelació qualsevol possible alteració de l'ecosistema. 🌸